

generaldirektøren for Det internationale Arbejdsbureau skulle nedsætte en komité med den opgave gennem studium af medlemslandenes love og administrative bestemmelser at klarlægge omfanget af tvungent eller „opdragende“ arbejde, der anvendes som middel til *politisk undertrykkelse eller straf*, eller som er af et sådant omfang, at det udgør *et vigtigt led i vedkommende lands økonomi*.

Komiteen afgav rapport i 1953. Det fremhæves heri, at undersøgelsen har afsløret eksistensen i flere lande af så graverende former for tvangsarbejde, at de *alvorligt krænker fundamentale menneskeretligheder* og truer arbejdernes frihed og uafhængighed i strid med forpligtelserne og bestemmelserne i De Forenede Nationers pagt.

Den internationale Arbejdsorganisations styrelsesråd vedtog herefter at sætte spørgsmålet om afskaffelse af tvangsarbejde på dagsordenen for den internationale arbejdskonference med henblik på revision af 1930-konventionen eller gennemførelsen af nye internationale bestemmelser.

Efter behandling på arbejdskonferencerne i 1956 og 1957 vedtoges herefter konvention nr. 105.

Ifølge konventionens bestemmelser forpligter de lande, der ratificerer konventionen, sig til ikke at gøre brug af tvangsarbejde i følgende former:

- a) som middel til politisk tvang eller opdragelse eller som straf for at have eller give udtryk for politiske synspunkter eller synspunkter, der ideologisk strider mod den vedtagne politiske, sociale eller økonomiske ordening;
- b) som metode til at hverve og anvende arbejdskraft med henblik på økonomisk udvikling;
- c) som middel til opretholdelse af arbejdsdisciplin;
- d) som straf for deltagelse i strejker;
- e) som middel til forskelsbehandling på grund af race, social stilling, nationalitet eller religion.

Da ingen af de i konventionen nævnte former for tvangsarbejde forekommer her i landet, vil Danmark kunne ratificere konventionen; en ratifikation vil *ikke nødvendiggøre ændring i dansk lovgivning*. Konventionens bestemmelser er også opfyldt for *Grønlands* og *Færøernes* vedkommende. Den træder i kraft 1 år efter det tidspunkt, da 2 medlemsstaters ratifikation er blevet indregistreret hos generaldirektøren. Derefter træder den i kraft for enhver medlemsstat 1 år efter, at dens ratifikation er blevet indregistreret.

Konventionen var, da forslaget til folketingsbeslutning fremsattes, endnu ikke tiltrådt af noget medlemsland.

Den i 1930 vedtagne konvention nr. 29 om tvungent eller pligt-mæssigt arbejde er fortsat gældende, men arbejdskonferencen vedtog på samlingen i 1956 en resolution, der anmoder styrelsesrådet om så snart som muligt at optage spørgsmålet om revision af denne konvention på dagsordenen for en kommende arbejdskonference.